

Ο (εκπαιδευτικός) γύρος του κόσμου!

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Το Διεθνές Πρόγραμμα **PISA** για την Αξιολόγηση των Μαθητών (**Programme for International Student Assessment**) είναι μία Εκπαιδευτική Έρευνα που διεξάγεται κάθε τρία χρόνια (από το 2000 έως σήμερα) και που υλοποιείται από διεθνή ερευνητικά ιδρύματα (PISA Consortium) υπό την οργάνωση της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης του ΟΟΣΑ (**Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη**) και τη συνεργασία εβδομήντα και πλέον συμμετεχουσών χωρών.

Κύριος στόχος του Προγράμματος PISA είναι η αξιολόγηση του εύρους των γνώσεων και των δεξιοτήτων των μαθητών που βρίσκονται στο τέλος της Υποχρεωτικής τους Εκπαίδευσης, βάσει των οποίων διαμορφώνεται, σε σημαντικό βαθμό, η ουσιαστική και ισότιμη συμμετοχή τους στις σύγχρονα δομημένες κοινωνίες. Ξεκινώντας από ένα κοινά καθορισμένο και διεθνώς αποδεκτό πλαίσιο εργασίας, το Πρόγραμμα PISA συλλέγει πληροφορίες για τις επιδόσεις των 15χρονων συμμετεχόντων μαθητών και, την ίδια στιγμή, ανιχνεύει όψεις και δυνατότητες της αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών συστημάτων των χωρών που λαμβάνουν μέρος στην αξιολόγηση. Το Επίπεδο 1 είναι το χαμηλότερο και το Επίπεδο 6 το υψηλότερο, ενώ το Επίπεδο 2 θεωρείται ως το επίπεδο αναφοράς (baseline level) για τις βασικές δεξιότητες. Οι μαθητές που κατατάσσονται στο επίπεδο αναφοράς βρίσκονται στο στάδιο απόκτησης των βασικών δεξιοτήτων, οι οποίες θεωρούνται ουσιώδεις, ώστε μελλοντικά να είναι σε θέση να συμμετέχουν αποτελεσματικά και δημιουργικά στην κοινωνική και οικονομική ζωή. Κάθε συμμετέχουσα χώρα δύναται να αντλεί μέσω του Προγράμματος χρήσιμα στοιχεία για το εκπαιδευτικό της σύστημα, να κατανοεί τα θετικά στοιχεία και τις αδυναμίες του εκπαιδευτικού της σχεδιασμού και, εντέλει, να ανατροφοδοτείται σχετικά με το βαθμό αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού της έργου ανακαλύπτοντας ταυτόχρονα τις πρακτικές Εκπαίδευσης και Αγωγής των άλλων συμμετεχουσών χωρών.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

- Η βρετανίδα συγγραφέας **Lucy Crehan** στο έργο της με τίτλο: «**Φυτώρια Ευφύϊας**» όσον αφορά την μεθοδολογία έρευνας επέλεξε μια φυσική τεχνική συμμετοχικής παρατήρησης για την διερεύνηση των πράξεων και της συμπεριφοράς των ανθρώπων των 05 χωρών που επισκέφτηκε που με τον «τάδε» ή/και «δείνα» τρόπο διαπλέκονταν με την εκπαιδευτική διαδικασία.

Παρακολούθησε, κατέγραψε, περιέγραψε, ανάλυσε, ταξινόμησε, ερμήνευσε τα όσα παρατήρησε υιοθετώντας ρόλο παρατηρητή.

Ακολούθησε δύο ακραίες διαστάσεις σε αυτή την έρευνα. Αφενός συμμετέχοντας πλήρως ως μέρος της ομάδας μελέτης και αφετέρου ως ένας «καθαρός» ερευνητής παρατηρητής προσπαθώντας να είναι ένα μη αξιοπρόσεκτο μέρος του πεδίου μελέτης.

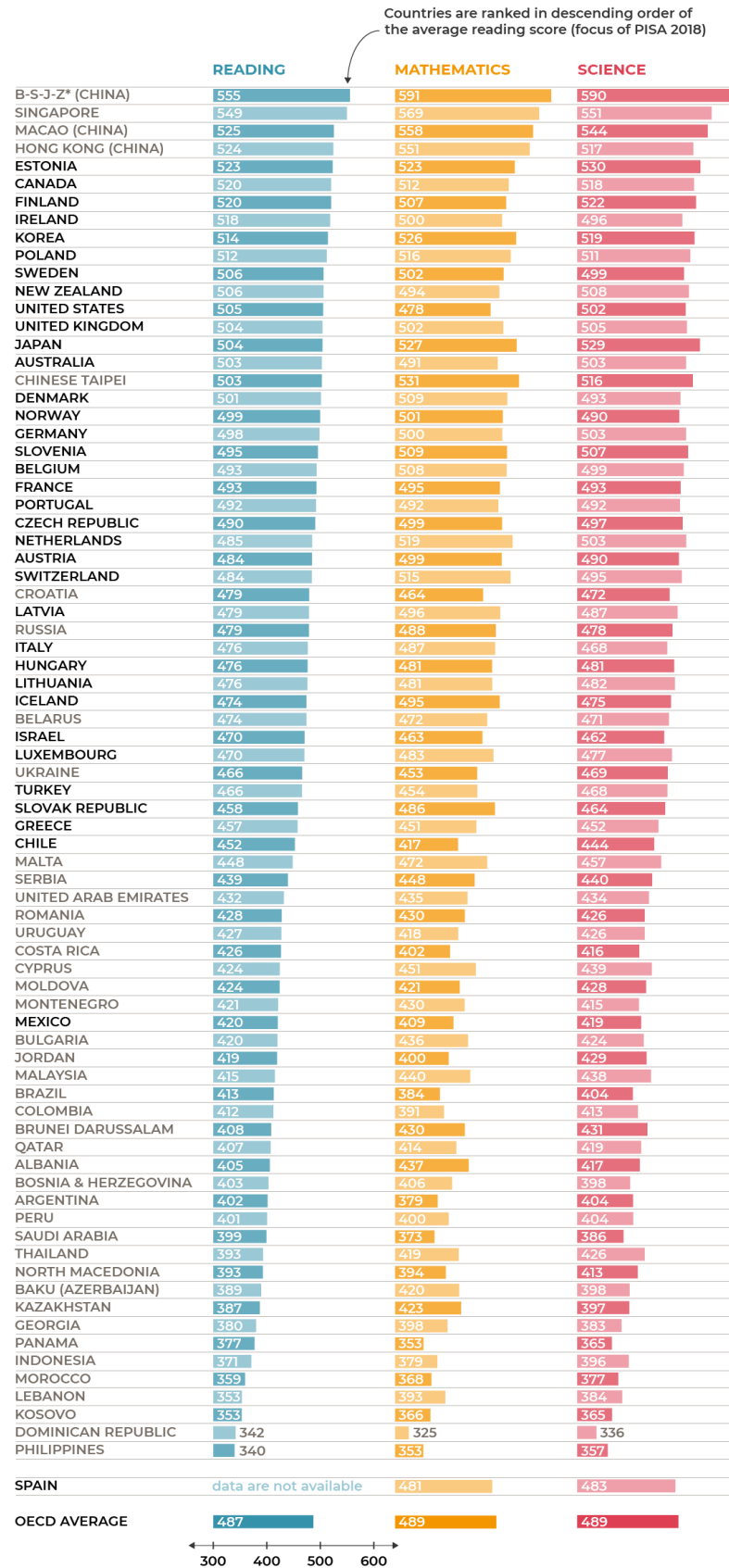
Η Crehan στην συμμετοχική της παρατήρηση δεν περιορίστηκε στη συλλογή «οπτικού» υλικού και μόνο, όπως επίσης δεν διαδραμάτισε ρόλο αποστασιοποιημένου ερευνητή με μια «αποστειρωμένη» σχέση με το φαινόμενο που μελέτησε, όπως συμβαίνει στην ποσοτική παρατήρηση. Ταυτόχρονα αποτύπωσε «οπτικά» αυτά που την ενδιέφεραν, «νιώθοντας» τα όσα διαδραματίστηκαν γύρω της με όλες της τις αισθήσεις και το συναίσθημά της!

Μέσος Όρος Επιδόσεων Στα Γνωστικά Αντικείμενα Του Προγράμματος PISA 2018

Γνωστικό Αντικείμενο	Μέσος Όρος ΟΟΣΑ	Ελλάδα 2018
Φυσικές Επιστήμες	489	452
Κατανόηση Κειμένου	487	457
Μαθηματικά	489	451

PISA 2018 results

Snapshot of students' performance in reading, mathematics and science

Source: OECD, PISA 2018 Database || *B-S-J-Z refers to Beijing, Shanghai, Jiangsu and Zhejiang

Καναδάς

■ Στο ερώτημα ποιό από τα 05 εκπαιδευτικά συστήματα που εξετάζει στο πόνημα της η συγγραφέας προσομοιάζει με το ελληνικό, θα απαντούσα της Φινλανδίας. Πλην όμως θα επιλέξω αυτό του Καναδά. Τούτο το πράττω συνειδητά μιας και τυγχάνω Ελληνοκαναδός έχοντας την ευκαιρία να παρακολουθήσω τόσο την προσχολική αγωγή (kindergarten/1st school year) όσο τις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου (elementary school) στο Μόντρεαλ.

Εκ προοιμίου αναφέρεται το θετικό αποτέλεσμα σύμφωνα με τη μελέτη PISA για τον Καναδά, μιας και «βρίσκεται» σταθερά στις πρώτες θέσεις! Για το έτος 2015, 7^{ος} σε σύνολο 70 κρατών και για το 2018, 6^{ος} σε σύνολο 78 χωρών.

Δυό λόγια

Στον Καναδά τα παιδιά πηγαίνουν στο νηπιαγωγείο (αν δεν προηγηθεί ο προαιρετικός παιδικός σταθμός/nursery school) σε ηλικία 05 ετών και τα μαθήματα εκεί είναι άκρως διασκεδαστικά (δηλαδή με το παιχνίδι να 'ναι ενταγμένο στη μαθησιακή διαδικασία), μολονότι περιλαμβάνουν και ασκήσεις προανάγνωσης και προγραφής. Όταν τα παιδιά ξεκινούν, σε ηλικία 06 ετών τη φοίτηση στο δημοτικό, οι πόροι των σχολείων της κάθε επαρχίας (ο Καναδάς αποτελείται από 10 επαρχίες και 03 αραιοκατοικημένα ομοσπονδιακά εδάφη στον Βορρά) είναι σχεδόν οι ίδιοι, και όλες οι εκπαιδευτικές μονάδες, ακόμα και στις πιο υποβαθμισμένες περιοχές, είναι άριστα εξοπλισμένες! Ουπς.... να αμέσως-αμέσως μια διαφορά με την Ελλάδα όπου θαρρώ οι απομακρυσμένες παραμεθόριες εκπαιδευτικές μονάδες υστερούν σε μια σειρά υποδομών, συγκρινόμενες με αυτές του κέντρου.

Οι (δημο)δάσκαλοι στον Καναδά αφιερώνουν επιπλέον χρόνο στα παιδιά που τα πρώτα χρόνια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης δυσκολεύονται, ενώ κάθε σχολείο, μέχρι και τη Β/θμια εκπαίδευση, έχει και εκπαιδευτικούς μαθησιακής υποστήριξης, με σπουδές στην ειδική αγωγή, που στηρίζουν τα παιδιά με προβλήματα. Χμ... στην Ελλάδα μόλις από το σχολικό έτος 2020 – '21 άρχισε σταδιακά να υλοποιείται η στελέχωση των σχολείων Α/θμιας και Β/θμιας με 2.800 εκπαιδευτικούς μαθησιακής υποστήριξης, (κλάδων ΠΕ23 Ψυχολόγων και ΠΕ30 Κοινωνικών Λειτουργών).

Οι Καναδοί μαθητές αισθάνονται πως έχουν αξία μέσα στο σχολικό σύστημα και πως αποτελούν ισότιμο μέρος μιας κοινότητας. Στην Ελλάδα έχουν παρερμηνευθεί οι όροι «equity» (δικαιοσύνη) και «equally» (ισομερώς). Αντιμετωπίζοντας καθένα με δικαιοσύνη δεν σημαίνει

ότι τον αντιμετωπίζεις δίκαια. (Treating everyone with equity does not mean treating everyone equally. Although both notions promote fairness, equality achieves this through treating everyone the same regardless of need, while equity achieves this through treating people differently dependent on need).

Στον Καναδά δίνονται ασφαλώς ίσες ευκαιρίες σε όλα τα παιδιά μέσα στα πλαίσια ενός δημόσιου, ενιαίου σχολείου αλλά ταυτόχρονα υπάρχει έντονο το στοιχείο της εξατομίκευσης. Γι' αυτό το λόγο υπάρχουν και σχολεία στα οποία παρέχονται ειδικές διευκολύνσεις ή στήριξη για διαφορετικές περιπτώσεις μαθητών (χαρισματικά παιδιά ή για παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες). Στην Ελλάδα υπάρχουν τα διαπολιτισμικά και σχολεία ειδικής αγωγής.

Στον Καναδά τα σχολεία προσφέρουν ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, ώστε το κάθε παιδί να βρει «αυτό» που θα του κεντρίσει το ενδιαφέρον, ενώ στις μεγάλες τάξεις υπάρχουν σύμβουλοι εκπαίδευσης που συζητούν με κάθε μαθητή για οτιδήποτε αφορά τη σχολική ζωή του, μαθησιακό και μη. Δεν υπάρχει (σχεδόν όπως και στην Ελλάδα αν και διαθέτουμε τα μουσικά γυμνάσια, κ.α) κατανομή σε διαφορετικά σχολεία, ούτε διαφορετικές κατευθύνσεις εντός σχολείου, ούτε τμήματα διαφορετικών ταχυτήτων τουλάχιστον μέχρι την Γ' γυμνασίου. Στην Ελλάδα θαρρώ στην διάρκεια της αντίστοιχης υποχρεωτικής εκπαίδευσης παρατηρείται μία «καθηλωτική ομοιομορφία» στον τρόπο εκμάθησης των γνωστικών αντικειμένων. Επίσης όταν επιχειρήθηκε η ένταξη εντός κάθε σχολικής μονάδας στην Β/μια εκπαίδευση, του «μαθήματος» του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού (ΣΕΠ) αυτό ανήχθει σε... «ώρα του παιδιού» για χαλάρωση! Τώρα υπάρχουν 79 Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ) του Υπουργείου Παιδείας που λειτουργούν σε όλους τους νομούς της χώρας και εξυπηρετούν (άραγε;) μαθητές, νέους έως 25 ετών, γονείς-κηδεμόνες και εκπαιδευτικούς, ενώ τα 570 Γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΓΡΑΣΕΠ) του Υπουργείου Παιδείας που θα επαλειουργούσαν σε Γυμνάσια και Λύκεια σε όλη τη χώρα δεν έχουν ακόμη στελεχωθεί!

Στον Καναδά στο Λύκειο δημιουργούνται τάξεις διαφορετικών επιπέδων για τα διάφορα μαθήματα και τα παιδιά μπορούν πλέον να επιλέξουν ποιά απ' αυτά θα παρακολουθήσουν, (σαν τα δικά μας μαθήματα γενικής παιδείας και κατεύθυνσης) συζητώντας φυσικά και με τους συμβούλους τους. Σε όλες τις επαρχίες, η Β/θμια εκπαίδευση είναι θεμελιωμένη στη δέσμευση να επεκτείνει την ευελιξία σε κάθε μαθητή. Παρέχει σε όλους αρκετό χρόνο για να προσδιορίσουν πού εντοπίζονται οι δυνάμεις και οι δεξιότητές τους προτού τους κατευθύνει

προς μια συγκεκριμένη «οδό». Με άλλα λόγια, η канаδική εκπαιδευτική πολιτική εξασφαλίζει την κάλυψη των ατομικών αναγκών των παιδιών και να ικανοποιεί το μαθησιακό «ύψος» του καθενός, με μεγάλη δυνατότητα ευελιξίας.

Εδώ σταματώ! Η περαιτέρω άμεση συσχέτιση (direct correlation) των δύο εκπαιδευτικών συστημάτων, ή αιτιών στο «χάσμα» τελικής κατάταξης στην έρευνα PISA, θα αποβεί «εις βάρος» του ελληνικού.

Συμπερασματικά, το εκπαιδευτικό σύστημα του Καναδά είναι μάλλον ισορροπημένο, δίνοντας έμφαση τόσο στη διδασκαλία της ακαδημαϊκής ύλης όσο και στη διδασκαλία ευρύτερων γνωστικών, κοινωνικών και ηθικών δεξιοτήτων και χαρακτηριστικών. Επιπλέον, υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στις υψηλές εκπαιδευτικές προσδοκίες από όλα τα παιδιά και στη μέριμνα για κάθε παιδί ξεχωριστά, αλλά και στην προσφορά στήριξης στα πιο αδύναμα και αυξημένων προκλήσεων στα πιο ικανά.

- 3η αρχή: Να στηρίζουμε τα παιδιά για να ανταποκρίνονται σε προκλήσεις (στα πρέπει... και στα θέλω τους!)

Η κατανομή σε επιμέρους εξειδικεύσεις γνωστικών αντικειμένων των μαθητών μας σε σχέση με τις ικανότητές τους στο σχολείο μας με το διακριτικό τίτλο: «Έλα να παίξουμε», πραγματώνεται μέχρι την ηλικία των 15 ετών. Το συγκριτικό πλεονέκτημα -σε σχέση με άλλα κράτη- μας το παρέχει ο καταστατικός χάρτης (σύνταγμα) της πατρίδας μας Wonderland!

Στόχευση του σχολείου μας είναι η επίτευξη συγκέντρωσης όλων εκείνων των θετικών χαρακτηριστικών στοιχείων (αμάλγαμα) γνώσης, μέσω της διδασχής σε τμήματα μεικτών ικανοτήτων μέχρι και το πέρας της δεκάχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης (1 έτος νηπιαγωγείο, 6 έτη δημοτικό, 3 έτη γυμνάσιο).

Ο Όμιλος, «Έλα να παίξουμε», θέτει για τους μαθητές μας ξεκάθαρους στόχους ζωής, και η λήψη αποφάσεων για το «αύριο» τελείται με επίγνωση! Η στήριξή τους τόσο κατά την τέλεση των μαθημάτων όσο και πριν ή μετά, είναι διαρκής σε κάθε τους «βήμα» μέσω διεπιστημονικής συνεργασίας στελεχών μας με στόχο την άρση κάθε ίχνους σχολικού-κοινωνικού αποκλεισμού!

- Η χρηστικότητα του εγχειριδίου με τίτλο: «Φυτώρια Ευφυΐας» είναι πολυεπιπέδη και φυσικά όχι μόνο για τους εκπαιδευτικούς. Όχι μόνο για την «συζήτηση» όσον αφορά το ποιοί είναι το καλύτερο εκπαιδευτικό σύστημα στο κόσμο. Όχι μόνο για την «επαγγελματικοποίηση» της διδασκαλίας και τον «επαγγελματισμό» των εκπαιδευτικών.

Μια σειρά από «ερεθίσματα» δίνονται στον αναγνώστη του συγκεκριμένου βιβλίου για το «αύριο» των νέων. Η καλλιέργεια του νου, η μετάδοση γνώσης για την καλύτερη επαγγελματική προετοιμασία και προσωπική ανάπτυξή τους σε συνδιασμό με την ηθική ανάπτυξη μέσα από την ισορροπία των «πρέπει» και των «θέλω» τους, είναι μερικές από τις στοχεύσεις της συγγραφέως. Άλλωστε η αποθησαυρισμένη αξία του εγχειριδίου μπορεί να δηλωθεί μέσα από τα λόγια του Αμερικανού ιστορικού, Χένρυ Μπρουκς Άνταμς (*Henry Brooks Adams*, 1838-1918) που είχε πει: «Ο δάσκαλος επηρεάζει/«σμιλεύει» την αιωνιότητα. Κανείς δεν ξέρει πού σταματάει η επιρροή του».

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Ελλάδα

- Η Ελλάδα παρουσιάζεται κάτω του γενικού μέσου όρου σε σύγκριση με τη μελέτη PISA για τα έτη 2015 και 2018 σε σύνολο 70 και 78 συμμετεχουσών χωρών αντίστοιχα, ως προς την μέση τιμή των αποτελεσμάτων στα τρία μέρη εξέτασης: Reading 493 / 487, Mathematics 490 / 489, Science 493 / 452. «Βρέθηκε» από την 43^η στην 42^η θέση στην γενική κατάταξη. Οι αποδόσεις της για τα έτη 2015 και 2018 ήταν αντίστοιχα: Κατανόηση κειμένου 467 / 457, Μαθηματικά 454 / 451, Φυσικές Επιστήμες 455 / 452.

Πίνακας 2γ. Μέσοι Όροι Επίδοσης Ανά Τύπο Σχολείου στην Ελλάδα

	Δημόσια	Ιδιωτικά
Φυσικές Επιστήμες	452	520
Μαθηματικά	451	515
Κατανόηση Κειμένου	464	540

Ηνωμένο Βασίλειο

- Το Ηνωμένο Βασίλειο παρουσιάζεται «σταθερό» με επαρκή απόδοση αλλά με σημεία προς βελτίωση (από την 15^η στην 14^η θέση στην γενική κατάταξη) ως προς την μέση τιμή των αποτελεσμάτων σε σύγκριση με τη μελέτη PISA για τα έτη 2015 και 2018.

Αυτές οι επιδόσεις αιτιολογούνται εμμέσως από την Lucy Crehan στο πόνημα της, μιας και στο Η.Β την ευθύνη της αξιολόγησης έχει το **Office for Standards in Education, Children's Services and Skills (OFSTED)**, που υπάγεται απευθείας στο Στέμμα και έχει την ευθύνη της οργάνωσης επιθεώρησης των σχολείων, του καθορισμού των κριτηρίων αξιολόγησης, παίρνει ειδικά μέτρα για τα «μη αποτελεσματικά σχολεία», όπως συχνή επιθεώρηση, αλλαγή διευθυντή ή κλείσιμο σχολικής μονάδας και της δημοσίευσης των αποτελεσμάτων, ενημερώνοντας μαθητές και γονείς.

Η κοινωνικοοικονομική διάκριση των σχολείων στην Αγγλία είναι εμφανής στα αναλυτικά προγράμματα, στα βιβλία, στα φύλλα αξιολόγησης. Για παράδειγμα, στα σχολεία με μαθητές από οικογένειες με χαμηλότερα εισοδήματα διδάσκονται οι Φυσικές Επιστήμες ως ενοποιημένο μάθημα (science), συνήθως σε βασικό επίπεδο (Foundation Tier), ενώ στα σχολεία με μαθητές προερχόμενους από οικογένειες με υψηλά εισοδήματα διδάσκονται διακριτά μαθήματα Φυσικών Επιστημών κυρίως σε υψηλό επίπεδο (Higher Tier).

Αυτός ο διαχωρισμός όπως είναι φυσικό αντανακλάται στις επιδόσεις των μαθητών στις εξετάσεις PISA κι όχι μόνο.

Κύπρος

- Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας PISA για το έτος 2018, ο μέσος όρος των μαθητών/τριών της Δημοκρατίας της Κύπρου ήταν: 424 στην Κατανόηση Κειμένου, 451 στα Μαθηματικά και 439 στις Φυσικές Επιστήμες, επιδόσεις στατιστικά χαμηλότερες από τους αντίστοιχους μέσους όρους των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (482 στην Κατανόηση Κειμένου, 489 στα Μαθηματικά και 484 στις Φυσικές Επιστήμες).

Αξιοποιώντας δεδομένα από το ερωτηματολόγιο μαθητών και από το ερωτηματολόγιο σχολείου, διερευνώνται παρακάτω συγκεκριμένοι παράγοντες που πιθανόν να σχετίζονται λόγω χάρη με την επίδοσή τους στην «Κατανόηση Κειμένου» / Reading και οι οποίοι αφορούν στο υπόβαθρο των μαθητών, το σχολικό κλίμα και την ποιότητα της ζωής τους.

Ως προς το υπόβαθρο των μαθητών/τριών:

Το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο μπορεί να ερμηνεύσει τη διαφοροποίηση της επίδοσης των μαθητών/τριών, παρόλο που αυτό συμβαίνει σε μικρότερο βαθμό στην Κύπρο σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ.

Το 2018, το ποσοστό των Κυπρίων «ανθεκτικών» (όπως ορίζονται από τον ΟΟΣΑ) μαθητών/τριών αυξήθηκε στο 12,8% (2015: 10,1%), με το αντίστοιχο ποσοστό στις χώρες της ΕΕ να βρίσκεται στο 11% (2015: 27,1%).

Ως προς το σχολικό κλίμα:

Οι μαθητές οι οποίοι αναφέρουν ότι είτε είναι θύματα σχολικού εκφοβισμού, είτε φοιτούν σε τάξεις στις οποίες υπάρχει μόνιμο πρόβλημα πειθαρχίας, είτε απουσιάζουν αδικαιολόγητα από μαθήματα, παρουσιάζουν χαμηλότερη επίδοση από τους υπόλοιπους μαθητές.

Στην Κύπρο περίπου ένας στους τρεις μαθητές (34%) αναφέρει ότι υπήρξε θύμα σχολικού εκφοβισμού τουλάχιστον μερικές φορές κατά τη διάρκεια ενός μήνα (ΕΕ: 24%). Το ποσοστό των μαθητών αυτών στην Κύπρο αυξήθηκε κατά 16% από το 2015 στο 2018, με την αύξηση αυτή να είναι η μεγαλύτερη από όλες τις συμμετέχουσες χώρες (ΕΕ: 4,6%).

Το bullying στα ελληνικά σχολεία είναι συχνότερο από τον μ.ο των χωρών ΟΟΣΑ και το ευνοϊκό κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον οδηγεί σε καλύτερες επιδόσεις των παιδιών στο διαγωνισμό PISA.

Ο ενθουσιασμός των εκπαιδευτικών κατά τη διδασκαλία, η στήριξη που δέχονται οι μαθητές από τους εκπαιδευτικούς τους, αλλά και η συνεργασία ανάμεσα στους μαθητές και η ανάπτυξη του αισθήματος του ανήκειν στο σχολείο αποτελούν σημαντικούς παράγοντες που σχετίζονται με αυξημένη επίδοση τόσο στην Κύπρο όσο και σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες στην έρευνα PISA.

Ως προς την ποιότητα της ζωής των μαθητών/τριών:

Το πόσο ικανοποιημένοι νιώθουν οι μαθητές από τη ζωή τους φάνηκε να σχετίζεται με την επίδοσή τους, αφού όσοι δήλωσαν «μέτρια ικανοποιημένοι» με τη ζωή τους είχαν υψηλότερη επίδοση από τους υπόλοιπους συμμαθητές τους.

- Εξωτερική Αξιολόγηση (Ηνωμένο Βασίλειο)

Στην Αγγλία από το 2010, συντάσσεται ετήσια έκθεση με τη συμμετοχή γονέων και μαθητών για τα λεγόμενα «μη αποτελεσματικά σχολεία» σχολεία, ενώ τα «καλά» σχολεία έχουν αυτή την υποχρέωση κάθε πέντε χρόνια.

Η αξιολόγηση στο Η.Β διεξάγεται σε τέσσερις άξονες:

α) Μαθησιακά επιτεύγματα όπου είναι αρκετά διαδεδομένο το «flight path», η προσδοκία δηλαδή που υπάρχει για τις επιδόσεις του μαθητή στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, με βάση τα αποτελέσματα των εξετάσεων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση SATs (Standard Assessment Tests) σε: Γλώσσα, Μαθηματικά και σε κάποιες περιπτώσεις Φυσικές Επιστήμες.

β) Ποιότητα διδασκαλίας.

γ) Ηγεσία και διοίκηση.

δ) Συμπεριφορά και ασφάλεια μαθητών.

Κατά τη διαδικασία της εξωτερικής «αξιολόγησης», ο OFSTED ειδοποιεί μια μέρα πριν το σχολείο, το οποίο είναι υποχρεωμένο να στείλει όλα τα αρχεία και τις προηγούμενες εκθέσεις αξιολόγησης. Οι επιθεωρητές παίρνουν συνέντευξη από τον διευθυντή, το προσωπικό και επιλεκτικά από μαθητές και γονείς, γίνεται επί τόπου παρατήρηση της διδασκαλίας, ελέγχονται τα τετράδια των μαθητών στα οποία πρέπει να φαίνονται οι ειδικοί διδακτικοί στόχοι για κάθε μαθητή, αλλά και ο «διάλογος» του καθηγητή με τον μαθητή για την επίτευξη αυτών των στόχων. Γίνεται έλεγχος κατά πόσο τηρούνται οι εφημερίες και η ασφάλεια κατά την είσοδο και την έξοδο των μαθητών. Τα αποτελέσματα κοινοποιούνται στο Διοικητικό Συμβούλιο του σχολείου, στον διευθυντή, στους γονείς, στην τοπική αρχή που συχνά είναι και ο χρηματοδότης και δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του OFSTED.

Στην Αγγλία, οι μαθητές που προέρχονται από «χαμηλό» κοινωνοοικονομικό status, έχουν λιγότερες πιθανότητες να παρακολουθήσουν το SEM A' Level (Sport and Exercise Medicine),

το προπαρασκευαστικό δηλαδή διετές πρόγραμμα που οδηγεί στις πανεπιστημιακές σχολές Μηχανικών, Ιατρικής, Οικονομικών και Φυσικών Επιστημών.

Η συγγραφέας μας πληροφορεί για το γεγονός ότι η εφαρμογή της (εξωτερικής) αξιολόγησης δεν έφερε στην Αγγλία (και) στις εργασιακές σχέσεις των εκπαιδευτικών τα... καλύτερα αποτελέσματα, υπό το πρίσμα της «εντατικοποίησης», με συνακόλουθο για έναν εκπαιδευτικό που διδάσκει στα «λαϊκά» σχολεία να δυσκολεύεται να «πιάσει» τους δείκτες αξιολόγησης. Η διοίκηση αρκετές φορές τους «οδηγεί» στην απόλυση και στη θέση τους προσλαμβάνονται νέοι συνάδελφοι.

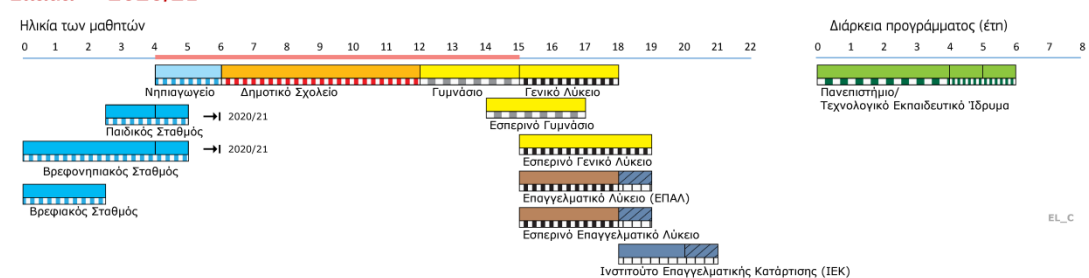
- Προτεινόμενες Δράσεις

«Δεν συντρέχει κανένας λόγος να επικεντρωθούμε στη βελτίωση της χώρας μας στην κατάταξη υπό την έννοια πως κάτι τέτοιο δεν πρέπει να γίνει αυτοσκοπός. Το κύριο ζητούμενο είναι να εκμεταλλευτούμε το PISA ως εργαλείο για να πετύχουμε μια δίκαιη και ισότιμη εκπαίδευση. Δηλαδή μια εκπαίδευση που θα δίνει τη δυνατότητα στους μειονεκτούντες μαθητές να κατακτήσουν υψηλά επίπεδα γνώσεων και δεξιοτήτων. Τα παραδείγματα των άλλων χωρών μπορούν να μας βοηθήσουν ως προς αυτόν τον στόχο» δήλωσε το 2019 στο ΑΠΕ-ΜΠΕ η εθνική συντονίστρια του PISA για την Ελλάδα, καθηγήτρια στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Χρύσα Σοφianoπούλου. Βέβαια δεν μπορεί να μην αναφερθεί ότι μόνο για το έτος 2020 πληρώθηκε το ποσό των 70.898 € ως αναλογούσα για την Ελλάδα εισφορά στο πρόγραμμα PISA. Πέραν των προαναφερόμενων ετήσιων δαπανών του εν λόγω προγράμματος κατά το έτος διεξαγωγής της έρευνας (κάθε τρία χρόνια) προκύπτουν επιπλέον δαπάνες που προβλέπονται κάθε χρόνο στον προϋπολογισμό της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Παιδείας, της τάξεως των 25.000 € που μπορεί να αφορούν επιμορφώσεις εκπαιδευτικών συντονιστών ομάδων των σχολείων, αποστολή υλικού στα συμμετέχοντα σχολεία, αμοιβή διορθωτών κλπ..

Με άλλα λόγια το **ζητούμενο οφείλει να είναι η αντιμετώπιση του διαχρονικού προβληματισμού όσον αφορά συνολικά το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα**. Ίσως ένας εθνικός αναστοχασμός ο οποίος θα κατέγραφε τα λάθη του παρελθόντος (για να αποφευχθούν στο μέλλον) και που θα έθετε μακροπρόθεσμους στόχους και προοπτικές, σύμφωνα με τις δυνατότητες και το συμφέρον της χώρας, θα ήταν αρκετά χρήσιμος. Ποιος όμως θα τον κάνει; Εσείς κι εγώ, δεν αρκεί, ίσως και να μην προσφέρει και τίποτε. Θα είχε

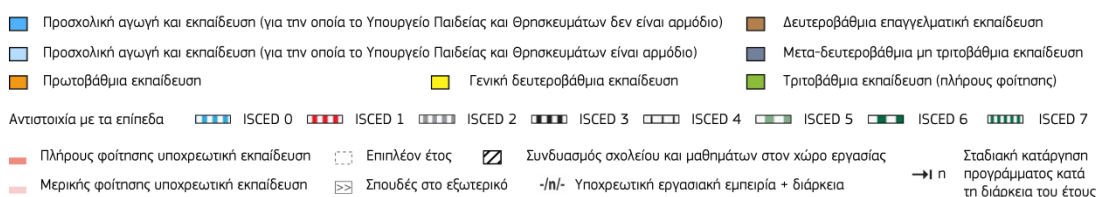
νόημα, ουσία και αξία, εάν γίνονταν από την συντριπτική πλειοψηφία των πολιτικών μας ταγών. Ξέρω τι λέτε από μέσα σας – γι' αυτό και δεν το συνεχίζω, ότι πιο εύκολα μπορεί να ανατείλει ο ήλιος από τη δύση παρά το πολιτικό - οικονομικό - ακαδημαϊκό σύστημα/κατεστημένο να κάτσει γύρω από ένα τραπέζι και να συμφωνήσει σε τέσσερα-πέντε πράγματα. Μάλλον είχε δίκιο ο καθηγητής φιλοσοφίας στην Σορβόνη, Κώστας Αξελός (1924-2010) που έλεγε: «ο διάλογος των Νεοελλήνων με την αυτό-συνείδηση είναι δύσκολο να επιχειρηθεί. Οι Νεοέλληνες συλλογίζονται και δεν σκέπτονται, μιλούν πολύ και δεν έχουν συντεταγμένη γλώσσα, ρωτούν και απαντούν, αλλά χωρίς καμία συνέχεια».

Ελλάδα – 2020/21

(1) Το πρόγραμμα καταργείται σταδιακά μεταξύ 4 και 5 ετών από το 2020/21.

Σημειώσεις: Ο νόμος 4521/2018 καθιέρωσε το διετές υποχρεωτικό νηπιαγωγείο (προσχολικό) Η εφαρμογή του μέτρου εκτείνεται σε τριετή περίοδο από το 2018 έως το 2021. Το σχολικό έτος 2020/21 (τρίτο και τελευταίο έτος εφαρμογής του) προβλέπει την υποχρεωτική παρακολούθηση όλων των προσχολικών σε όλους τους δήμους της χώρας. Εν τω μεταξύ, για ένα χρόνο πέρυσι, οι Βρεφονηπιακοί σταθμοί και οι Παιδικοί σταθμοί θα συνεχίσουν να φιλοξενούν παιδιά ηλικίας έως 5 ετών.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

Αντικειμενικοί τρόποι μέτρησης:

- Η μέτρηση των αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης σε μία χώρα είναι εκ προοιμίου δύσκολη, καθότι δεν υπάρχουν αντικειμενικά μέτρα μέτρησης αυτής. Πόσο μάλλον η συγκριτική μελέτη των αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης μεταξύ χωρών. Ως εκ τούτου μόνο κατά προσέγγιση μπορούμε να εξαγάγουμε κάποια συμπεράσματα.

Μία πρόταση θα ήταν να στηριχθούμε στο ποσοστό εισαγωγής φοιτητών από διάφορες χώρες, και συνεπώς από διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα, σε διακεκριμένα Πανεπιστήμια του εξωτερικού. Αλλά και πάλι, σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη ο παράγοντας «κοινωνικοοικονομικό επίπεδο», ο οποίος, δυστυχώς, θέτει όρια στις δυνατότητες για εκπαίδευση και πάντα κυριαρχεί στη συζήτηση για αξιολόγηση

εκπαιδευτικών συστημάτων. Αυτονόητο είναι ότι δεν έχουν όλοι οι μαθητές την δυνατότητα να προσεγγίσουν πανεπιστημιακά ιδρύματα του εξωτερικού, τα οποία βρίσκονται ψηλά στις κλίμακες αξιολόγησης. Θα μπορούσε όμως αυτή η μέτρηση να αποτελέσει ένα ενδεικτικό στοιχείο.

Ανάλογη προσπάθεια μέτρησης μπορεί να αποτελέσει και το ποσοστό φοιτητών και μαθητών προέλευσης από διαφορετικές χώρες, οι οποίοι «τολμούν» να συμμετάσχουν σε διακρατικούς, διϊδρυματικούς διαγωνισμούς, κ.λ.π., καθώς και το επακόλουθο αποτέλεσμα.

Το ερευνητικό πρόγραμμα PISA θα μπορούσε επίσης να αποτελέσει ένα εργαλείο σύγκρισης των αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης σε διαφορετικές χώρες. Και πάλι όμως θα πρέπει να ληφθεί υπόψη σοβαρά ο παράγοντας «κοινωνικοοικονομικό επίπεδο». Δυστυχώς η εμπειρία δείχνει ότι μαθητές «ανώτερου κοινωνικοοικονομικού επιπέδου», οι οποίοι συχνά φοιτούν σε ιδιωτικά σχολεία Α/βάθμιας και Δ/βάθμιας εκπαίδευσης, έχουν περισσότερες πιθανότητες να λάβουν μέρος σε μία τέτοια αξιολόγηση, και συνεπώς το αποτέλεσμα θα πρέπει να αξιολογείται με κάποια επιφύλαξη.

Πάντα βέβαια θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη και τις παροχές αποκλειστικά της δημόσιας εκπαίδευσης της εκάστοτε χώρας, προκειμένου να αξιολογούμε την εκπαίδευσή της εν συνόλω. Δεν μπορούμε, για παράδειγμα, να «προσεγγίζουμε», όσο αυτό είναι εφικτό, την «αντικειμενική αξιολόγηση», αν π.χ. δεν συνεκτιμούμε και το γεγονός ότι σε χώρες όπως η Ελλάδα, η Ιαπωνία κ.α, η εκπαίδευση «υποστηρίζεται» και από τα φροντιστήρια, τα ιδιαίτερα μαθήματα, κ.λ.π. Ως εκ τούτου οι τρόποι μέτρησης θα πρέπει να συμπεριλάβουν και αυτούς τους παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν σε καθοριστικό βαθμό το τελικό αποτέλεσμα.

Σε κάθε προσπάθεια λοιπόν σχετικής μέτρησης, θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη, ποικίλοι αστάθμητοι παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν, αν όχι κάποιες φορές κρίνουν, το τελικό αποτέλεσμα της μέτρησης.

Τι θα υιοθετούσα προς άμεση εφαρμογή στη σχολική μου μονάδα, αν ήμουν Διευθυντής/ντρια:

- Ο ρόλος του Διευθυντή μίας σχολικής μονάδας είναι καθοριστικός για την εύρυθμη λειτουργία της σε σχέση και με τον Σύλλογο Διδασκόντων του σχολείου, αλλά και με το μαθητικό δυναμικό του σχολείου. Ο Διευθυντής μπορεί και πρέπει να αποτελεί την «ψυχή» του

σχολείου και είναι αυτός που καλείται να παίξει πρωτεύοντα ρόλο στην επίλυση ποικίλων προβλημάτων που προκύπτουν καθημερινά στην σχολική μονάδα.

Η όσο το δυνατόν συχνότερη σύγκληση του Συλλόγου Διδασκόντων του σχολείου είναι εκ των σίηε qμα non για την ομαλή λειτουργία της σχολικής μονάδας και την επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι να υπάρχει η δυνατότητα, μέσα σε κλίμα συνεργασίας και διαλόγου, καλής προαίρεσης, ελεύθερης ανταλλαγής απόψεων να τίθενται «επί τάπητος» όλα τα τυχόν προβλήματα της σχολικής μονάδας και να ακούγονται οι απόψεις όλων. Ο ικανός διευθυντής πρέπει να ενθαρρύνει το εκπαιδευτικό προσωπικό του και να είναι «ανοιχτός», ως ίσος προς ίσους, σε προτάσεις βελτίωσης. Η υιοθέτηση του διαλόγου, ως μέσου επίλυσης τυχόν προβλημάτων, είναι πρωταρχικής σημασίας για μια ομαλή καθημερινή σχολική ζωή. Προσπάθειά του πρέπει να είναι το να εμπνέει τους δασκάλους-συνεργάτες του και να τους αντιμετωπίζει ως βοηθούς του στην επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων. Πέραν βέβαια της σύγκλησης Συλλόγου Διδασκόντων, άμεσα αποτελεσματική είναι και η κατ' ιδίαν συζήτηση με τους συναδέλφους του, ιδιαίτερα όταν προκύπτουν καταστάσεις που έχουν να κάνουν με διαχείριση κρίσεων, στις οποίες εμπλέκονται και συγκεκριμένοι εκπαιδευτικοί.

Ως Διευθυντής σχολικής μονάδας, άμα τη αναλήψει καθηκόντων, σημαντικό είναι να γίνει και ένας διάλογος με τους μαθητές. Πρέπει να καλλιεργείται πνεύμα εμπιστοσύνης και με τα παιδιά, προκειμένου να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά τυχόν δυσκολίες της καθημερινής σχολικής ζωής. Βέβαια ο Διευθυντής δεν παραλείπει ποτέ να «κρατάει τις δέουσες αποστάσεις», ιδιαίτερα στην εποχή μας, που οι ισορροπίες είναι πολύ λεπτές, και να καθιστά διακριτό τόσο τον ρόλο τον δικό του, όσο και τον ρόλο των διδασκόντων. Τα παιδιά πρέπει να μπορούν να προτείνουν, να προβάλλουν απόψεις και γενικά να ακούγεται η φωνή τους, π.χ. σε περιπτώσεις διαχείρισης κάποιας κρίσης, σε περιπτώσεις προγραμματισμού εξωσχολικών δραστηριοτήτων, επιμορφωτικών επισκέψεων, συμμετοχών σε διασχολικές δραστηριότητες κ.λ.π. Για έναν Διευθυντή είναι πολύ σημαντικό να ακούει όλες τις πλευρές και να δίνει όσο το δυνατόν περισσότερες ευκαιρίες στους μαθητές του για αυτοπραγμάτωση.

Η εξ αρχής καλή συνεργασία και με τους γονείς είναι πρωταρχικής σημασίας για την επιτυχή εκπαιδευτική πορεία των μαθητών. Η παρουσία τους, όπου και όταν αυτή κρίνεται απαραίτητη, μπορεί να συμβάλει τα μάλα στην επίλυση προβλημάτων, την διευκόλυνση του έργου του σχολείου και την επιτυχή φοίτηση των μαθητών. Και οι γονείς πρέπει να θεωρούνται ως αρωγοί του έργου του σχολείου.

Ισχυρή στήριξη στην σχολική μονάδα μπορεί να προσφέρει και η αξιοποίηση της συνδρομής του Δήμου, στον οποίο ανήκει το σχολείο, ακόμη και ιδιωτικών φορέων που προτίθενται να προσφέρουν υλικοτεχνικά κ.λ.π..

Η ευρύτερη δημοτική κοινότητα, στην οποία ανήκει το σχολείο, μπορεί να αποβεί πηγή αξιοποίησης γνώσεων (π.χ. οι μαθητές ενός Επαγγελματικού Λυκείου μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις τους, αλλά και να καλλιεργήσουν τις δεξιότητές τους, επισκεπτόμενοι και συνεργαζόμενοι με επαγγελματίες-εργασιακούς χώρους του Δήμου τους)..

Προτάσεις από υψηλόβαθμο Σύμβουλο του Υπουργείου Παιδείας, για άμεση εφαρμογή στο εκπ/κό σύστημα:

- Η αξιολόγηση των σχολικών μονάδων, άμεσα συνδεδεμένη βέβαια με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού, είναι ένας στόχος που χρήζει άμεσης εφαρμογής στο εκπ/κό σύστημα. Η αξιολόγηση αυτή δεν μπορεί να μην λαμβάνει υπόψη της τους ποικίλους αστάθμητους παράγοντες, που επηρεάζουν το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα. Γι' αυτό, πριν από κάθε εφαρμογή αξιολόγησης στην πράξη, επιτροπή αποτελούμενη από έμπειρους ειδικούς συμβούλους θα πρέπει να συνέλθει, προκειμένου να ορίσει τις παραμέτρους, που εμπλέκονται σε μία τέτοια στοχοθεσία, και τους ποικίλους παράγοντες, που ενδέχεται να οδηγήσουν σε λάθος συμπεράσματα. Βασική προτεραιότητα ενός υψηλόβαθμου Συμβούλου είναι, βέβαια, σε κάθε περίπτωση σύστασης επιτροπής να επιλέγει όχι μόνον τα πλέον καταρτισμένα άτομα (αυτό τείνει να γίνει το πιο εύκολο σε μία επιτροπή), αλλά συνδυαστικά και τα άτομα με την μεγαλύτερη σχετική εμπειρία. Δεν νοείται να γίνεται αξιολόγηση από άτομα που δεν έχουν εμπειρία του αντικειμένου που καλούνται να μελετήσουν και να αξιολογήσουν, που δεν έχουν εμπλακεί σε μία ανάλογη διαδικασία, δεν έχουν ξεκινήσει από το έλασσον, έως ότου φτάσουν στην ανώτερη ιεραρχία της εκπαίδευσης.

Βασική επιδίωξη κάθε υψηλόβαθμου Συμβούλου θεωρούμε επίσης την όσο το δυνατόν εκ του σύνεγγυς προσεκτική παρατήρηση και αξιολόγηση κάθε «εκπαιδευτικού φαινομένου». Για να μπορώ να προτείνω, πρέπει να έχω μελετήσει κάτι ενδελεχώς και εμπειριστατωμένα, να το έχω γνωρίσει σε βάθος και όχι απλά και μόνο θεωρητικά-επιφανειακά. Αυτό είναι ένα σημείο στο οποίο «πάσχουν» συχνά διάφορες επιτροπές και συνεπακόλουθα συχνά δεν αποδίδουν τους προσδοκώμενους καρπούς. Η γνώση αυτή του αντικειμένου μπορεί να διασφαλιστεί μέσω ποικίλων τρόπων, όπως με την άμεση πρόσβαση σε αυτό, π. χ. επισκέψεις σε σχολικές

μονάδες, αλλά και συζητήσεις με τους εμπλεκόμενους στην μάθηση φορείς, που είναι πολύτιμη πηγή εμπειρίας και βάση για μελλοντικές αλλαγές.

Σημαντικό θεωρούμε ότι είναι ένας υψηλόβαθμος Σύμβουλος να έχει επίσης γνώση, κατόπιν μελέτης, επιτυχών πειραματισμών και γενικά προγραμμάτων καινοτόμων, που έχουν υλοποιηθεί επιτυχώς σε άλλες χώρες. Η συζήτηση με φορείς άλλων χωρών, η θεωρητική μελέτη καινοτόμων δράσεων, αλλά και η μελέτη των αποτελεσμάτων τους στην πράξη, όπου αυτό είναι εφικτό, και η γνωριμία άμεσα με το εκπαιδευτικό σύστημα άλλων χωρών μέσω εκπαιδευτικών ταξιδιών και ανταλλαγής εμπειριών, μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα θετική..

Η μετάβαση από την δευτεροβάθμια στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι επίσης ένα θέμα που πάντα απασχολεί τους εμπλεκόμενους στα θέματα εκπαίδευσης. Ο τρόπος εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι ένα δυσεπίλυτο πρόβλημα, που απαιτεί ιδιαίτερες γνώσεις και εμπειρίες, ώστε να γίνεται με μια διαδικασία όσο το δυνατόν αδιάβλητη και αντικειμενική. Είναι ένα θέμα, επομένως, που άπτεται άμεσα των αρμοδιοτήτων ενός υψηλόβαθμου Συμβούλου, ο οποίος, προτού προβεί σε συγκεκριμένες προτάσεις, οφείλει να έχει μελετήσει διεξοδικά τα συν και τα πλην προηγούμενων σχετικών συστημάτων αξιολόγησης, όπως επίσης και να έχει μελετήσει ανάλογα συστήματα και άλλων χωρών, ιδιαίτερα αυτών που διακρίνονται από επιτυχίες στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Στόχος Υπουργού Παιδείας: Εφαρμογή της αξιολόγησης με χρονοδιάγραμμα μιας διαιτίας – αναγκαίες προϋποθέσεις-συγκεκριμένες προτάσεις:

- Η εφαρμογή της αξιολόγησης με χρονοδιάγραμμα μιας διαιτίας προϋποθέτει πρωτίστως την σύσταση ειδικής επιτροπής εμπειρογνομώνων του Υπουργείου Παιδείας, οι οποίοι θα παίξουν τον ιδιαίτερα κρίσιμο οργανωτικό ρόλο αυτής. Σε μία τέτοια επιτροπή θα πρέπει να συμμετέχουν όχι μόνο υψηλόβαθμα στελέχη του Υπουργείου, Σύμβουλοι με «ιδιαιτερες περγαμηνές» κ.λ.π., αλλά και χαμηλόβαθμα στελέχη, που προέρχονται όμως άμεσα από τον προς αξιολόγηση χώρο. Η επιλογή των ατόμων αυτών είναι βαρύνουσας σημασίας για την ορθή λειτουργία της αξιολόγησης. Ο ρόλος όλων αυτών είναι πολυποίκιλος: να οριοθετήσουν το προς αξιολόγηση αντικείμενο, να ορίσουν τι θα αξιολογηθεί και πώς, και φυσικά να αξιολογήσουν τα εξαχθέντα αποτελέσματα. Το ποιοι θα συμμετέχουν σε κάθε βήμα είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προσέγγιση της ορθότητας του αποτελέσματος της διαδικασίας. Κάθε στάδιο απαιτεί και προϋποθέτει να ληφθούν υπ' όψιν διάφοροι παράγοντες, που παίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην εξαγωγή ορθών

συμπερασμάτων. Για παράδειγμα το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της περιοχής, όπου βρίσκεται η σχολική μονάδα, η συνεπαγόμενη στήριξη των μαθητών από εξωσχολικούς εκπαιδευτικούς φορείς, η ύπαρξη τυχόν ενδοσχολικών φροντιστηριακών μαθημάτων, το «κοινωνικό φροντιστήριο», η εμπειρία των διδασκόντων, το επιστημονικό τους background κ.λ.π.

Βέβαια αναγκαίο είναι και οι αξιολογούμενοι, που καλούνται να παίξουν τον σημαντικότερο ρόλο στην όλη διαδικασία, να έχουν πειστεί για την αναγκαιότητα αυτής, για την καλή προαίρεση του όλου εγχειρήματος, τον σκοπό και τους στόχους που θα εξυπηρετήσει η αξιολόγηση. Πρέπει να πειστούν πως είναι συνεργάτες σε ένα δύσκολο έργο και όχι μέρη ενός πειράματος ή ακόμη και πιθανοί «αποδιοπομπαίοι τράγοι», που κινδυνεύουν απλά να κατηγορηθούν για ελλείψεις, ανικανότητα ή όποιο άλλο αρνητικό χαρακτηρισμό. Οι Συντονιστές του εκπαιδευτικού έργου, οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων και των φορέων που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία, θα μπορούσαν να παίξουν αυτόν τον διαφωτιστικό ρόλο και να πείσουν τους εμπλεκόμενους, προκειμένου να επιδιωχθεί η επιτυχία του εγχειρήματος.

Εν κατακλείδι, χωρίς αξιολόγηση (και αυτοαξιολόγηση, θα τονίζαμε, η οποία οδηγεί στην ανατροφοδότηση), δεν νοείται εξέλιξη θετική και πορεία βελτίωσης. Εξάλλου αυτός είναι και ο στόχος κάθε αξιολόγησης και όχι η «καταδίκη» ατόμων που θεωρείται ότι δεν προσφέρουν ή δεν αποδίδουν όσο πρέπει.-

Πηγές

Ημερήσιες πολιτικές εφημερίδες: Καθημερινή, Τα Νέα, Ριζοσπάστης. Εστία

https://www.cup.gr/book/fytoria-eyfyias/?cli_action=1619517382.996

<http://www.fresh-education.gr/>

<http://criticeduc.blogspot.com/>

<https://www.liberal.gr/>

https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2016/prosfiges-odigos-ekpaideusis_EL.pdf

<https://www.protothema.gr/city-stories/article/891703/o-ekpaideutikos-guros-tou-kosμου/>

Lucy Crehan

φυτώρια ευφυΐας

ένα ταξίδι στα καλύτερα
εκπαιδευτικά συστήματα
του κόσμου

μετάφραση: Μαρία Παπαηλιάδη

